

PRODUCTIE 1

vergaderjaar 1985-1986

19204

Indicatief Meerjarenprogramma Milieubeheer 1986-1990

nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDE-
NING EN MILIEUBEHEER, VAN LANDBOUW EN VISSERIJ EN VAN VERKEER
EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 17 september 1985

Hierbij bieden wij u het Indicatief meerjarenprogramma Milieubeheer 1986-1990 met de bijbehorende Voortgangsrapportage aan (zie 19 204 nrs. 2 en 3). Deze beide documenten maken deel uit van de memorie van toelichting bij de begroting van het departement van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer voor het jaar 1986. De memorie van toelichting, onderdeel Milieubeheer, is dan ook in hoofdzaak beperkt tot een toelichting op de raming van inkomsten en uitgaven.

Het Indicatief meerjarenprogramma Milieubeheer, dat is voorbereid onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Landbouw en Visserij en van Verkeer en Waterstaat, geeft een beeld van het in de periode 1986-1990 op rijksniveau te voeren milieubeleid op hoofdzaken. Het neemt als zodanig mede de functie van het wettelijk voorgeschreven indicatieve meerjarenprogramma Geluid over. Afgezien van het IMP-Water 1985-1989, dat u afzonderlijk wordt aangeboden, worden met ingang van dit jaar geen indicatieve meerjarenprogramma's voor deelterreinen van het milieubeheer meer uitgebracht. Dit is een uitvloeisel van het in de nota «Meer dan de som der delen» aangekondigde voornemen om te komen tot een geïntegreerde beleidsplanning. De in 1984 uitgebrachte indicatieve meerjarenprogramma's blijven overigens, voor zover in het onderhavige IMP of de Voortgangsrapportage niet anders is aangegeven, mede richtinggevend voor de te verrichten beleidsinspanningen.

Het Indicatief meerjarenprogramma Milieubeheer is toegezonden aan de Centrale raad voor de milieuhygiëne, de Raad van de Waterstaat en de Natuurbeschermingsraad met het verzoek om zo mogelijk voor de behandeling van de begroting van het departement van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer door de Tweede Kamer een commentaar hierop te geven. Zodra wij de reacties van deze raden ontvangen, zullen wij deze aan u doen toekomen.

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

3.4.4. Lijst van zwarte stoffen voor het milieubeleid

Naast prioritaire stoffen zijn er, veelal in internationaal verband, stoffen op grond van hun milieuschadelijke eigenschappen op zwarte lijsten geplaatst (zie figuur 3.4.2a.). Het blootstellingsaspect is hier buiten beschouwing gelaten; in het milieu brengen van deze stoffen dient gezien hun eigenschappen vermeden te worden. De lijst van zwarte stoffen voor het milieubeleid (tabel 3.4.4) heeft een richtinggevende betekenis voor overheden belast met de vergunningverlening en de betrokken bedrijven. Voor stoffen van de lijst van zwarte stoffen wordt een maximale broningerichte aanpak voorgestaan. De wijze waarop hieraan voor de verschillende compartimenten gestalte wordt gegeven, is aangegeven in vorige sectorale IMP's. In het geval een zwarte stof gezien de mate van blootstelling een milieuprobleem van nationale betekenis vormt, zal deze stof ook worden opgenomen in de lijst van prioritaire stoffen.

De hier gepresenteerde lijst van zwarte stoffen is gebaseerd op lijsten van stoffen die met het oog op het beschermen van wateren en bodem in internationale kaders zijn opgesteld, en op de lijst van zwarte stoffen uit het IMP-lucht 1985-1989. Zij geeft een overzicht van stoffen die op grond van hun eigenschappen geacht worden een bijzondere bedreiging te vormen voor de kwaliteit van bodem, water (waaronder zeewater) en lucht. Door intercompartimentaal transport kunnen deze stoffen ook een schadelijke werking uitoefenen in een ander compartiment dan waarin de emissie plaatsvindt.

Onder milieuschadelijkheid wordt verstaan: stofeigenschappen, zoals giftigheid - waaronder carcinogeniteit, mutageniteit en teratogeniteit -, afbreekbaarheid en (bio)accumulatie, die een ernstig risico inhouden. Deze criteria worden uiteraard sterk bepaald door het beschouwde milieucompartment, waardoor de inhoud van de verschillende zwarte lijsten onderling verschilt. Daarnaast vloeien verschillen aangaande individuele stoffen uit de stofgroepen van de zwarte lijsten voor bescherming van oppervlaktewateren en bodem voort uit verschillen in (internationale) regelingen. Volgens de EG-richtlijn voor oppervlaktewateren dienen individuele stoffen van de in de zwarte lijst opgenomen stofgroepen te worden aangewezen. In de EG-grondwaterrichtlijn worden alle individuele stoffen van de in de betreffende zwarte lijst opgenomen stofgroepen impliciet als zwart aangemerkt, tenzij het tegendeel wordt bewezen. Voor de bescherming van bodem is hiervoor een toetsingskader in ontwikkeling.

Ten behoeve van het opstellen van de lijst van zwarte stoffen is uitgegaan van individuele stoffen. De lijst heeft géén limitatief karakter.

Voor een aantal van de op deze lijst voorkomende stoffen is al een nadere uitwerking van het beleid gegeven. Het betreft het toetsingsbeleid voor bestrijdingsmiddelen op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet en het beleid voor een aantal prioritaire stoffen. Bij bestrijdingsmiddelen betreft het voorkomen op de lijst van zwarte stoffen in bepaalde gevallen niet zozeer het gebruik, alswel de productie en wellicht de lozingen daarbij.

Al naar gelang nieuwe wetenschappelijke kennis of verandering in stofstromen daartoe aanleiding geven, zal deze lijst worden aangevuld of bijgesteld.

Tabel 3.4.4. Lijst van zwarte stoffen voor het milieubeleid

Stoffen	Bodem	Water	Lucht	Opmerkingen ¹
I. (Zware) metalen, metalloïden en hun verbindingen				
• Arseen	x	x	x	Bm; verboden
• Beryllium	x	x	x	
• Cadmium	x	x	x	
• Chroom (VI)	x	x	x	
• Kwik	x	x	x	
• Lood	x		x	
• Thallium	x			
• Tellurium	x			
• Tin	x			
• Zilver	x			
II. Gehalogeneerde organische verbindingen				
II.1. Alifatische verbindingen				
• Aldrin	x	x		Bm; verboden
• Chloralhydraat	x	x		Bm; toel.
• Chloordaan	x	x		Bm; verboden
• 2-Chloorethanol	x	x		
• Chloorpropeen	x	x		
• Chloropreen	x	x		
• Dibroomethaan (1,2)	x	x		
• Dichloorethaan	x	x	x	
• Dichlooretheen	x	x		
• Dichloormethaan	x	x		
• Dichloorpropaan (1,2)	x	x		
• 1,3-Dichloor-2-propanol	x	x		
• Dichloorpropeen	x	x		Bm; toel.
• Dieldrin	x	x		Bm; verboden
• Endosulfan	x	x		Bm; toel.
• Endrin	x	x		Bm; verboden ³
• Heptachloor	x	x		Bm; verboden
• Heptachloorepoxide	x	x		
• Hexachloorbutadien	x	x		Bm; verboden
• Hexachloorcyclohexanen (α , β) en (γ) lindaan	x	x		Bm; toel.
• Hexachloorethaan	x	x	x	Bm; toel. ²
• Methylbromide	x	x		
• Monochloorazijnzuur	x	x		
• Tetrachloorethaan	x	x		
• Tetrachlooretheen	x	x		
• Tetrachloormethaan	x	x		
• Trichloorethanen	x	x		
• Trichlooretheen	x	x		
• Trichloormethaan	x	x		
• 1,1,2-Trichloortrifluorethaan	x	x		
• Vinylchloride	x	x	x	
II.2. Chloorethers				
• Bis(2-chloorisopropyl)ether	x	x		
• Epichloorhydrine	x	x	x	
II.3. Monocyclische aromatische verbindingen				
• Dichloorbenzeen	x	x		
• Dichloortolueen	x	x		
• DDT's (incl. DPP en DDE)	x	x		Bm; verboden
• Hexachloorbenzeen	x	x		Bm; verboden
• Monochloorbenzeen	x	x		
• Monochloortoluenen	x	x		
• Tetrachloorbenzeen	x	x		
• Trichloorbenzeen	x	x		
II.4. Bi- en tricyclische verbindingen				
• Monochloornaftalenen	x	x		
• Polychloorbifenylen	x	x		
• Polychloorterfenylen	x	x		

¹ Z: noot aan het eind van de tabel.

² Verboden in land- en tuinbouw; voor beperkte periode zijn onthellingen mogelijk.

³ Nog toelating voor kleine toepassing.

Stoffen	Bodem	Water	Lucht	Opmerkingen ¹
II.5. Chloorfenolen				
- 2-Amino-4-chloorfenol	x	x		
- mono Chloorfenolen	x	x		
- 4-Chloor-3-methylfenol	x	x		Bm; toel.
- 2,4-D (incl. zouten en esters)	x	x		Bm; toel.
- 2,4-Dichloorfenol		x		Bm; toel.
- Dichloorprop		x		Bm; toel.
- Mecoprop		x		Bm; toel.
- MCPA	x	x		Bm; verboden
- 2,4,5-T (incl. zouten en esters)	x	x		Bm; toel.
- Pentachloorfenol	x	x		Bm; verboden
- Trichloorfenolen				
II.6. Nitro-aromatische verbindingen				
- 4-Chloor-2-nitro-aniline	x	x		
- Chloor-dinitrobenzeen	x	x		
- 1-Chloornitrobenzenen	x	x		
- Chloornitrotoluenen	x	x		Bm; toel.
- Dichloornitrobenzenen		x		
- Trifluralin				
II.7. Aromatische chlooraminen en triazinen				
- Chlooranilinen	x	x		
- Chloortoluidinen	x	x		Bm; toel.
- Chloridazon	x	x		
- Dichlooranilinen	x	x		Bm; toel.
- Dichloorbenzidinen		x		Bm; toel.
- Monolinuron		x		Bm; niet in NL
- Linuron	x	x		Bm; toel.
- Propanil		x		
- Simazin	x	x		
- 2,4,6-Trichloor-1,3,5-triazine				
II.8. Chloordioxinen en -dibenzofuranen				
- Polychloordibenzodioxinen	x	x ²	x	
- Polychloordibenzofuranen	x	x ²	x	
III. Organische fosforverbindingen				
- Azinfos-ethyl	x	x		Bm; niet in NL
- Azinfos-methyl		x		Bm; toel.
- Cumafos		x		Bm;
- Demeton (-O, -S, -S-methyl)		x		Bm; niet in NL
- Demeton-S-methyl-sulfon		x		Bm; toel.
- Dichloorvos		x		Bm; toel.
- Dimethoaat	x	x		Bm; niet in NL
- Disulfcton		x		Bm; toel.
- Fenitrothion		x		Bm; toel.
- Fenthion		x		Bm; toel.
- Foxim		x		Bm; toel.
- Malathion		x		Bm; toel.
- Methamidofos		x		Bm; toel.
- Mevinfos		x		Bm; toel.
- Omethoaat		x		Bm; toel.
- Oxydemeton-methyl		x		Bm; toel.
- Parathion (en -methyl)		x		Bm; toel.
- Triazofos		x		
- Tributylfosfaat		x		Bm; toel.
- Trichloorfon				
IV. Organische tinverbindingen				
- Dibutyltindichloride	x	x		
- Dibutyltinoxyde	x	x		
- Dibutyltinzouten (anderen)	x	x		
- Tetrabutyltin	x	x		Bm; toel.
- Tributyltinoxyde	x	x		Bm; toel.
- Trifenyltinacetaat		x		
- Trifenyltinchloride		x		Bm; toel.
- Trifenyltinhydroxyde		x		

¹ Zie noot aan het eind van de tabel.
² Aanvulling; zie IMP-Water.

Stoffen	Bodem	Water	Lucht	Opmerkingen ¹
V. Persistente minerale oliën en persistente koolwaterstoffen uit aardolie bereid	x			
V.1. Mono- en bicyclische aromaten				
- Benzeen	x	x	x	
- Bifenyl	x	x		
- Ethylbenzeen	x	x		
- Isopropylbenzeen	x	x		
- Toluëen	x	x		
- X; lenen	x	x		
V.2. Polycyclische aromaten	x	x	x	
VI. Overige organische verbindingen				
- Acrylonitril			x	
- Benzidine	x	x		
- Diethylamine	x	x		
- Dimethylamine	x	x		
- Hydrazine			x	
VII. Cyaniden				
- Cyanide	x			
VIII. Asbest				
- Crocidoliet			x	
- Chrysotiel			x	
- Amosiet			x	

¹ Dit betreft stoffen waarvoor een nadere uitwerking aan het beleid is gegeven door middel van:

Bm; toel.: bestrijdingsmiddel dat is toegelaten op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet.

Bm; verboden: bestrijdingsmiddel waarvan een op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet in het verleden verleende toelating is ingetrokken of niet is verlengd.

Bm; niet in NL: bestrijdingsmiddel dat in Nederland niet meer op de markt is of geen toelating meer heeft.

3.5. Verwijdering van afvalstromen

3.5.1. Inleiding

Bij de aanpak van de afvalstoffenproblematiek worden twee benaderingen onderscheiden (zie IMP-Milieubeheer 1985-1989).

Het voorkomen of beperken van het ontstaan van afval is een element van het te formuleren beleid voor stoffen (thema's: verzuring, vermisting of verspreiding), doelgroepen en eventueel produkten. Voor zover een dergelijk beleid ontbreekt, fungeert bij de aanpak aan de bron het uitgangspunt dat onnodige milieubelasting dient te worden vermeden, als «vangnet».

Daarnaast wordt in het kader van het thema «verwijdering» een effectgericht beleid geformuleerd voor ontstane c.q. niet te vermijden afvalstromen, met de bedoeling deze te beheersen en te kanaliseren.

Naarmate de mogelijkheden om het ontstaan van afval te voorkomen of te beperken tekort schieten, zal de behoefte aan een beleid in het kader van het thema «verwijdering» toenemen. Anderzijds zullen problemen met het beheersen of kanaliseren van afvalstromen de behoefte aan een preventief beleid vergroten.

In de planperiode zal een effectgericht beleid voor afvalstromen worden ontwikkeld op een wijze die vergelijkbaar is met de stofgerichte aanpak. Zo zal er een systematische prioriteitstelling plaatsvinden en zullen in beginsel